

Πηγή: ΒΗΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ Σελ.: 81,84-85 Ημερομηνία έκδοσης: 04-12-2022
Αρθρογράφος: Επιφάνεια : 2246.14 cm² Κυκλοφορία: 32170
Θέματα: ΚΡΑΤΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΚΥΠΡΙΑΝΟΣ ΚΑΤΣΑΡΗΣ

Ο διάσημος πα-
νίστας εμφα-
νίζεται με την
Κρατική Ορχήστρα
Θεσσαλονίκης και
μιλάει για την επί-
δραση της μουσικής
στη ζωή του

σ. 4-5

Κυπριανός Κατσαρής

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΑ ΒΙΑΟ

Η προσπάθεια να συμποκνώσεις τη σταδιοδρομία του Κυπριανού Κατσαρή σε μερικές αράδες, έστω επικεντρώνοντας στις κορυφαίες στιγμές της, μοιάζει με την προσπάθεια να χωρέσεις όλο το ρεπερτόριο του πιάνου σε ένα CD. Αμέτρητες οι εμφανίσεις του στις μεγάλες αίθουσες, οι σημαντικές συνεργασίες και οι ηχογραφήσεις, πάμπολλες οι διακρίσεις και οι βραβεύσεις. Ο Βιρτουόζος γαλλοκύπριος πιανίστας, ο οποίος σε λίγες ημέρες θα εμφανιστεί με την Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης, εξακολουθεί στα 71 του χρόνια να εργάζεται πάντα με τους ίδιους (στο όριο του υπεράνθρωπου) ρυθμούς, ταξιδεύει και εμφανίζεται σε όλον τον κόσμο, μαθαίνει και ηχογραφεί νέα έργα και παραδίδει master classes. Θεωρώνας ότι «εμείς οι καλλιτέχνες, οι μουσικοί εν προκειμένω, έχουμε μια μεγάλη ευθύνη. Ζώντας σε έναν πλανήτη εντελώς τρελό και εξαιρετικά επικίνδυνο, όταν προσφέρουμε μουσική στον κόσμο (οποιαδήποτε μουσική, δεν αναφέρομαι μόνο στην κλασική ευρωπαϊκή μουσική) τον βοηθάμε να ξεχάσει για λίγο έστω τις σκοτούρες και τα βάσανά του. Προσφέρουμε στιγμές ευτυχίας, δεν είναι λίγο αυτό μέσα σε τόσο πόνο, τόση θλίψη και τόσο φόβο!».

Τελικά στις δύσκολες εποχές την έχεις μεγαλύτερη ανάγκη την τέχνη;
 «Ω, ναι! Θα σας πάω πίσω στην εποχή της κομμουνιστικής Ανατολικής Ευρώπης. Ο κόσμος εκεί ζούσε με μεγάλους περιορισμούς, δεν μπορούσε να απολαύσει τα αγαθά που απολάμβαναν στην υπόλοιπη Ευρώπη, δεν μπορούσε να ταξιδέψει, πολλές οι απαγορεύσεις και οι δυσκολίες. Εβρισκα λοιπόν διέξοδο στις τέχνες, γι' αυτό οι πολιτιστικές εκδηλώσεις ήταν εξαιρετικά υψηλού επιπέδου. Θυμάμαι τότε στη Σοβιετική Ένωση, στην Πολωνία, το επίπεδο των μουσικών ήταν σπουδαίο και το κοινό έσπευδε να τους ακούσει, διψούσε για καλή μουσική».

Αυτό γίνεται με έναν τρόπο και σήμερα;
 «Αυτή τη στιγμή υπάρχει μια μεγάλη κρίση στον τομέα της λεγόμενης κλασικής ευρωπαϊκής μουσικής. Ακυρώνονται μάστιχα συναυλίες ή και παραστάσεις όπερας, ακόμα και σε χώρες ισχυρές πολιτιστικά και οικονομικά όπως η Γερμανία. Ευτυχώς αυτά δεν συμβαίνουν πολύ συχνά, αλλά συμβαίνουν. Ένας λόγος είναι και ότι οι νέοι σήμερα έχουν την προσοχή τους στραμμένη περισσότερο στις οθόνες των tablets και των κινητών τους. Γι' αυτό και στις αίθουσες συναυλιών βλέπουμε πλέον κοινά μεγαλύτερων ηλικιών. Αυτό είναι το ένα μέρος του προβλήματος. Το άλλο είναι πως δεν προσοχούμε την κλασική μουσική όπως θα της άξιζε. Παλαιότερα, π.χ., στη γαλλική τηλεόραση υπήρχε μια θαυμάσια εκπομπή με κλασική μουσική. Τώρα αυτά έχουν τελειώσει. Πρέπει να έχεις συνδρομή κάπου, σε κάποιο ειδικό κανάλι, για να έχεις πρόσβαση».

Είστε τελικά αισιόδοξος για την εξέλιξη, για το μέλλον της τέχνης σας;
 «Αλλάζουν οι εποχές, με τα πάνω και με τα κάτω τους. Πιστεύω πως με όλα τα προβλήματα κάποια στιγμή βρίσκονται οι ισορροπίες. Αρκεί να υπάρχει όραμα, να υπάρχουν άνθρωποι που έχουν πίστη σε αυτό που κάνουν και που δεν φοβούνται να δουλέψουν

Ο διάσημος πιανίστας που θα εμφανιστεί με την Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης μιλάει για την καταλυτική επίδραση της μουσικής στη ζωή του

«ΟΠΟΥ ΒΡΕΘΩ ΤΟΥΣ ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΩ ΤΙ ΧΡΩΣΤΑΝΕ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ»

να επιτύχουν τους στόχους τους. Που έχουν τη χαρά της δημιουργίας!».

Είστε ένας από αυτούς, όπως διαπιστώνει κανείς ανατρέχοντας στο τεράστιο βιογραφικό σας. Έχετε παίξει παντού, (σχεδόν) τα πάντα. Έχετε συνεργαστεί με τους πάντες. Μεταξύ άλλων έχετε κάνει 15 περιοδείες στην Κίνα και 37 περιοδείες στην Ιαπωνία. Πού βρίσκετε χρόνο για όλα αυτά;

«Βρίσκο, βρίσκο! (γελάει) Του χρόνου μάλιστα θα γίνει η 38η περιοδεία μου στην Ιαπωνία. Είμαι άνθρωπος που δουλεύει πολύ, γιατί αυτό μου αρέσει. Εργάζομαι συνεχώς. Δεν κάνω σχεδόν ποτέ διακοπές. Πριν από μερικούς μήνες πήγα για τέσσερις μέρες στην Κύπρο, στο βουνό. Ήταν οι μοναδικές διακοπές που έκανα τα τελευταία δέκα χρόνια».

Δεν έχετε ανάγκη από ξεκούραση;
 «Όχι! (γελάει) Γιατί δεν με κουράζει αυτό που κάνω. Δεν σταματώ να δουλεύω, ακόμα και τα Σαββατοκύριακα, γιατί ο χρόνος περνάει πάρα πολύ γρήγορα. Είμαι 71 χρόνων και έχω ακόμη πολλά έργα να μελετήσω, να μάθω, να παίξω και να ηχογραφήσω».

Μαθαίνετε διαρκώς νέα έργα. Επειδή σας τα προτείνουν ή είναι

Δεν σταματώ να δουλεύω, ακόμα και τα Σαββατοκύριακα, γιατί ο χρόνος περνάει πάρα πολύ γρήγορα. Είμαι 71 χρόνων και έχω ακόμη πολλά έργα να μελετήσω, να μάθω, να παίξω και να ηχογραφήσω

δική σας επιλογή και ανάγκη;

«Προσπαθώ να κρατώ μια ισορροπία ανάμεσα στο μεγάλο ρεπερτόριο και στα άγνωστα έργα, τα οποία είναι πάρα πολλά και τους αξίζει μια ευκαιρία να γίνουν γνωστά. Αυτό είναι και δική μου ευθύνη. Αισιόδομος πως έχω μια ευθύνη προς τη μουσική. Οπότε δεν έχω χρόνο για να κουραστώ. Μελετώ, παίζω, δίνω masterclasses, ηχογραφώ, ψάχνω και ανακαλύπτω νέα έργα, ταξιδεύω ασταμάτητα. Είναι μια πολύ γεμάτη ζωή!».

Η Ελλάδα και η Κύπρος τι θέση έχουν σε αυτόν τον multi ethnic κόσμο όπου κινείστε;

«Την προηγούμενη εβδομάδα ήμουν στη Σικελία για μια συναυλία και για ένα masterclass. Λίγο πριν ήμουν στην Αυστρία και στη Γερμανία. Και εκεί για την Ελλάδα τους μιλούσα. Οποτε ακούω μια λέξη με ελληνική προέλευση, τους το λέω και εντυπωσιάζονται. Όσο μπορώ μιλάω για την Ελλάδα, για τον Ελληνισμό, και αυτό γίνεται σχεδόν σε καθημερινή βάση, γιατί διαρκώς ταξιδεύω και διαρκώς έρχομαι σε επαφή με ξένους. Θέλω να τους υπενθυμίζω π χρωστάνε στην Ελλάδα. Επειδή εγώ δεν ζω ούτε στην Ελλάδα ούτε στην Κύπρο, έχω μια μεγαλύτερη συγκίνηση, μια ιδιαίτερη φόρτιση και, επιτρέψτε μου, νιώθω μια ιδιαίτερη υπερφάνεια όταν

«Είμαι άνθρωπος που δουλεύει πολύ, γιατί αυτό μου αρέσει. Εργάζομαι συνεχώς. Δεν κάνω σχεδόν ποτέ διακοπές» λέει ο Κυπριανός Κατσαρής

μιλώ για την πατρίδα μου. Γ' αυτό και ετοιμάζω πράγματα».

Εκτός από την εμφάνισή σας με την Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης;
«Έχω έναν καλό φίλο, Αθηναίο, τον κ. Νικόλαο Σαμαλιάνο, ο οποίος δημιούργησε το δικό του label δίσκων που ονομάζεται Melism. Αποφασίσαμε να κάνουμε μια σειρά ηχογραφήσεων με Έλληνες συνθέτες που δεν ακούγονται πολύ στην Ελλάδα. Γιατί υπάρχει μια περιφρόνηση, το τονίζω αυτό. Όταν σε μια συναυλία στην Ελλάδα ζήτησα μαζί με τους μεγάλους Ευρωπαίους να παίξω και Έλληνες συνθέτες, οι διοργανωτές μου απάντησαν "όχι Έλληνες γιατί δεν θα έρθει ο κόσμος". Λάθος αντίληψη! Κάναμε λοιπόν τώρα έναν πρώτο δίσκο με τρεις συνθέτες, τον Γιάννη Κωνσταντινίδη, τον Γιάννη Ανδρέου Παπαϊωάννου και τον Δημήτριο Λεβίδη, ο οποίος Λεβίδης στις αρχές του 20ού αιώνα είχε γράψει την Πρώτη Ρομαντική Σονάτα για πιάνο κερδίζοντας το βραβείο Λιστ. Πήραμε εξαιρετικές κριτικές. Τώρα θα βγει και δεύτερος δίσκος με Κωνσταντινίδη πάλι. Ετοιμάζουμε και μία ηχογράφηση με έργα του Νικόλαου Μάντζαρου για πιάνο. Όλους αυτούς, τους παλιούς Έλληνες συνθέτες που ανάμεσα τους βρίσκονταν και μεγάλα ταλέντα, ντρέπομαι που τους περιφρονούμε. Ο κόσμος

δεν τους γνωρίζει, και αυτό είναι μεγάλη ευθύνη του εκπαιδευτικού συστήματος. Και των διοργανωτών συναυλιών που θα έπρεπε να τους εντάξουν στο ρεπερτόριο».

Μαθαίνετε εύκολα τα νέα έργα που ερμηνεύετε;

«Εξαρτάται από το έργο. Αλλά μαθαίνονται εύκολα πιο γρήγορα, άλλα χρειάζονται περισσότερο χρόνο για το... assimilation. Δεν μου έρχεται η ελληνική λέξη».

Αφομοίωση;

«Ναι, αφομοίωση! Ξέρετε, δεν έχω ζήσει ποτέ στην Ελλάδα ή στην Κύπρο και δεν μιλώ καλά».

Εγώ πάλι έχω εντυπωσιαστεί από τα ελληνικά σας, δεν το λέω για να σας κολακώσω, είναι εξαιρετικά!

«Στην πραγματικότητα δεν είναι τόσο καλά όσο θα ήθελα, ευχαριστώ πάντως».

Είστε πάντα έτσι αυστηρός με τον εαυτό σας; Και στην τέχνη σας;

«Προσπαθώ απλώς να κάνω το σωστό. Και αυτό προϋποθέτει συγκέντρωση και πολλή δουλειά».

Τελικά το ταλέντο ή η δουλειά είναι το θεμέλιο μιας πραγματικά μεγάλης καριέρας;

Ο Κυπριανός Κατσαρής θα ερμηνεύσει το Κοντσέρτο αρ. 2 για πιάνο και ορχήστρα σε λα μείζονα του Φραντς Λιστ. Το πρόγραμμα της συναυλίας περιλαμβάνει ακόμα την Ουγγρική ραψωδία για ορχήστρα αρ. 2 του Λιστ και τη Συμφωνία αρ. 8 σε σολ μείζονα, έργο 88 του Ντβόρζακ. Την ΚΟΘ θα διευθύνει ο Leos Svarovsky. Στις 9 Δεκεμβρίου, στο Μέγαρο Μουσικής Θεσσαλονίκης.

Αισθάνομαι πως έχω μια ευθύνη προς τη μουσική. Οπότε δεν έχω χρόνο για να κουραστώ. Μελετώ, παίζω, δίνω masterclasses, ηχογραφώ, ψάχνω και ανακαλύπτω νέα έργα, ταξιδεύω ασταμάτητα

χρόνια βγάζουν σπουδαίους μουσικούς η Κίνα και η Κορέα. Εκατομμύρια νέοι σε αυτές τις χώρες μαθαίνουν πιάνο και πολλοί ετοιμάζονται για διεθνείς καριέρες. Στους διεθνείς διαγωνισμούς σχεδόν πάντα υπάρχουν Κορεάτες και Κινέζοι που κερδίζουν τα πρώτα βραβεία. Απλώς δεν ξέρω πώς η περιορισμένη κλασική αγορά θα μπορέσει να αγκαλιάσει και να αξιοποιήσει όλα αυτά τα ταλέντα».

Εσείς τι θα συμβουλευόσαστε έναν νέο που ενδιαφέρεται για καριέρα στον χώρο της κλασικής μουσικής;

«Εγώ αυτό που λέω στους γονείς των παιδιών που στοχεύουν σε μια τέτοια καριέρα είναι ότι τα παιδιά τους πρέπει να προβλέψουν και ένα δεύτερο επάγγελμα. Γιατί το ταλέντο δεν είναι αρκετό. Όταν αρχίσουν οι διεθνείς διαγωνισμοί, η πίεση και οι δυσκολίες, αρχίζουν και οι απογοητεύσεις, πολλά παιδιά δεν αντέχουν. Πρέπει να έχουν μια εναλλακτική λύση για να μην πέσουν σε απελπισία και για να μπορέσουν να συνεχίσουν τη ζωή τους».

Εκτός από το έμφυτο ταλέντο, ποια άλλα προσόντα πρέπει να έχει ένας σολίστας;

«Την ευαισθησία, τη δυνατότητα της ενδοσκόπησης και της συγκέντρωσης. Και κάτι άλλο. Πρέπει να έχει μέσα του εμπιστοσύνη. Να μην αμφιβάλλει για αυτό που πάει να κάνει. Ξέρετε, το είχα συζητήσει κάποτε με τον Ρότζερ Φέντερερ, τον διάσημο τενίστα, και είχα ανακαλύψει πως είχαμε τις ίδιες αναδράσεις. Μου έλεγε πως αν τη στιγμή που στέλνει κάποιο μπαλάκι με τη ρακέτα του φοβηθεί, τότε δεν θα πετύχει! Το ίδιο ακριβώς συμβαίνει και στο πιάνο. Πρέπει, όπως και ο αθλητής, να έχει μέσα σου μεγάλη εμπιστοσύνη. Αλλά αυτό μπορεί να το επηρεάσουν πολλοί παράγοντες, πιθανώς μια μέρα να μη νιώθεις καλά, να σε απασχολεί κάτι αρνητικό, να κάνει ζέστη, πολλά και διάφορα».

Θα αλλάζατε κάτι αν ξεκινούσατε τώρα από την αρχή; Κάτι που πιθανώς θα έκανε πιο εύκολη την πορεία σας;

«Οχι! Δεν νομίζω. Αυτός ήμουν, αυτός είμαι, έτσι πορεύτηκα, έτσι θα πορευόμουν ξανά. Τα πράγματα θα γίνονταν με τον ίδιο τρόπο. Ζούσαμε στο Καμερούν όπου υπήρχε μια μεγάλη ελληνική κοινότητα, όταν το Καμερούν ήταν γαλλική αποικία. Ημουν τρίταιμο ετών όταν οι γονείς μου αγόρασαν ένα πιάνο για την αδελφή μου την Αυγή που είναι τρία χρόνια μεγαλύτερή μου. Θυμάμαι ακριβώς τη στιγμή που έφεραν το πιάνο στο σαλόνι μας, θυμάμαι πού το τοποθέτησαν. Με τράβηξε αμέσως σαν μαγνήτη. Δοκίμασα να παίξω με το ένα δάχτυλο. Δεν σταμάτησα ποτέ να παίζω. Από εκεί ξεκίνησα, έπειτα μου έβαλαν δασκάλα, ήρθαμε στο Παρίσι και συνεχίσα τις σπουδές μου παράλληλα με το σχολείο. Ειγνωμόνι τους γονείς μου για τη συμπαράσταση. Που μου έδωσαν την ευκαιρία να εξελίξω αυτό που είχα μέσα μου. Βλέπω τώρα γύρω μου τους πολέμιους και οκέφτομαι πόσα παλκάρια με ταλέντο σκοτώνονται καθημερινά. Σε πόσα παιδιά δεν θα δοθεί ποτέ η ευκαιρία να πραγματοποιήσουν τα όνειρά τους. Είναι κρίμα και άδικο. Πολύ με στεναχωρεί. Εύχομαι ολόψυχα καλύτερες εποχές για όλα τα παιδιά του κόσμου!».

«Το ταλέντο είναι όπως το χαράφι που πρέπει να το σκάψεις για να το κάνεις εύφορο και να έχεις καλή σοδειά. Δηλαδή το ταλέντο είναι βασικό, αλλά πρέπει να δουλέψεις πάρα πολύ. Μη βλέπετε που βγαίνουμε στη σκηνή και μας φωτίζουν ωραία και ο κόσμος μας χειροκροτά και μας θαυμάζει. Από πίσω υπάρχει τρομερή δουλειά. Και μεγάλες δυσκολίες».

Αισθάνεστε πως στερείστε πράγματα; Βάζετε στον εαυτό σας περιορισμούς που αν κάνατε κάποιο άλλο επάγγελμα δεν θα τους είχατε;

«Δεν ένιωσα ποτέ έτσι! Είναι τόσο μεγάλη η αγάπη μου για τη δουλειά μου και η ανάγκη μου να κάνω κάθε μέρα μουσική που δεν τίθεται θέμα περιορισμών. Ας πούμε πως ο μοναδικός περιορισμός μου είναι η προτίμησή μου για την εργασία. Η σκληρή δουλειά είναι κάτι που επιβάλλω στον εαυτό μου, γιατί δεν μπορώ να κάνω αλλιώς, είναι ο τρόπος με τον οποίο ζω».

Είστε αισιόδοξος για το μέλλον; Θα καταφέρει η κλασική μουσική να απευθυνθεί και να κερδίσει το νεότερο κοινό;

«Είναι ένα θέμα που συλλογίζομαι καθημερινά και για το οποίο μιλώ και με συναδέλφους. Πιστεύω πως η σύγχρονη τεχνολογία, όπως λειτουργεί σε κανάλια αλλα YouTube και σε πλατφόρμες σαν το Spotify, θα έχει θετικό αποτέλεσμα. Γιατί φέρνει την κλασική μουσική στη ζωή ανθρώπων που μπορεί υπό άλλες συνθήκες να μην την άκουγαν ποτέ. Αυτό βεβαίως δεν σημαίνει πως θα γεμίσουν οι αίθουσες συναυλιών, αλλά, όπως είπαμε, τα χρόνια αλλάζουν και μαζί τους και ο τρόπος που ακούει μουσική. Μέσα από νέους τρόπους ακρόασης θα βγει και ένα νέο κοινό».

Νέοι ταλαντούχοι μουσικοί βγαίνουν;

«Στον χώρο του πιάνου το επίπεδο είναι εξαιρετικά υψηλό. Γύρω μας σταδιοδρομούν μεγάλα ταλέντα. Επίσης τα τελευταία